

# STRATEGISK NÆRINGSPLAN 2020-2023

## HATTFJELLDAL KOMMUNE



Vedtatt av kommunestyret den 18.12.19.

# Innholdsfortegnelse

<b>INNLEDNING .....</b>	<b>3</b>
<i>PLANPROSESSEN .....</i>	<i>3</i>
<b>UTFORDRINGENE .....</b>	<b>4</b>
<i>Stort behov for nye arbeidsplasser .....</i>	<i>4</i>
<i>Rike naturressurser .....</i>	<i>4</i>
<i>Menneskelige og faglige ressurser .....</i>	<i>4</i>
<i>Infrastruktur og finansielle muligheter .....</i>	<i>5</i>
<b>MÅLBILDET .....</b>	<b>6</b>
<b>VEGEN MOT MÅLET .....</b>	<b>7</b>
<i>STRATEGIER .....</i>	<i>8</i>
1. NYETABLERING OG ENTREPRENØRSKAP .....	8
2. NYSKAPENDE OG INNOVATIVT NÆRINGSLIV .....	8
3. PÅVIRKNING AV RAMMEBETINGELSER .....	8
4. NÆRINGSVENNLIG KOMMUNE .....	8
<i>TRE GJENNOMGÅENDE GREP .....</i>	<i>9</i>
Samhandling .....	9
Kompetanse for nyskaping og innovasjon .....	9
Smart spesialisering .....	9
<b>ORGANISASJON .....</b>	<b>9</b>

## INNLEDNING

Næringsutvikling er grunnlaget for velferd.

Hattfjelldal kommune har og tar ansvar for å mobilisere for en felles innsats for omstilling, vekst og utvikling. Dette trenger vi i en tid hvor endringer kommer raskt. Hattfjeldalssamfunnet, som så mange små distriktskommuner, utfordres av nedgang i befolkningen, skjev aldersfordeling og tunge trender som urbanisering, sentralisering og teknologiske utvikling. Samtidig må kommuneorganisasjonen tilpasse seg økte forventninger fra befolkningen innenfor stramme budsjettammer.

SNP gir strategisk retning for kommunens næringspolitikk de kommende årene. I denne planen belyser vi utfordringsbildet, legger opp mål, strategier og gjennomgående grep for planperioden 2019-2023. Mens strategien i all hovedsak vil ligge fast i perioden, vil det bli utarbeidet årlige handlingsplaner som konkretiserer tiltak og prosjekter som kommunen vil delta i eller iverksette sjøl. I tillegg vil kommunen bruke sine næringspolitiske virkemidler i tråd med mål og strategier i planen.

Hattfjelldal kommunen trenger gode medspillere for å lykkes med næringsutviklingen, det være seg innbyggerne, næringsaktører, institusjoner, organisasjoner, kunnskapsmiljø og andre regionale og nasjonale medspillere.

I tråd med regjeringens anbefalinger søker Hattfjelldal kommune å legge til rette for bred samhandling mellom næringsliv og kunnskapsmiljøer. Kommunen vil, i samarbeid med Nordland fylkeskommune, utforske metoden «Smart spesialisering» som et metodisk grunnlag for vekst og utvikling på de områdene hvor vi ser at kommunen og regionen har fortrinn.

## PLANPROSESSEN

Strategisk næringsplan bygger på Strategisk kommuneplan for Hattfjelldal og er utviklet parallelt med denne.

Som underlag for prosessen er det utarbeidet et omfattende utfordringsnotat med statistiske fakta om kommunen. Utfordringsnotatet finnes på kommunens hjemmeside.

Planene, som henger nøye sammen, er utarbeidet i brede medvirkningsprosesser hvor sentrale aktører i og rundt kommunesamfunnet; representanter for bedrifter, næringsorganisasjoner, m fl. har deltatt på ideverksteder sammen med kommunens politiske og administrative ledelse. I tillegg har kommunen i samarbeid med Nordland Fylkeskommune gjennomført et to-dages seminar med innføring i metoden «Smart spesialisering»

## UTFORDRINGENE

Foreliggende utfordringsbilde er en sammenstilling av de næringsmessige mulighetene og truslene vi ser når det kommer til utvikling av næringer, bedrifter og arbeidsplasser i Hattfjelldal.

### Stort behov for nye arbeidsplasser

Mangelen på arbeidsplasser i kombinasjon med befolkningsnedgangen, er den største utfordringen for at Hattfjelldal fortsatt kan være et bærekraftig lokalsamfunn. Folketallet er redusert med ca. 20 % de siste 30 årene, og det er den delen av befolkningen som utgjør arbeidsstyrken som reduseres sterkest. I tillegg har kommune et betydelig kvinneunderskudd. Nærings- og arbeidslivet etterspør kompetanse og ungdom som utdanner seg har økende forventninger til interessante jobber. Samtidig ser vi at byene har stor tiltrekningskraft på unge voksne.

Syssetningen innen jord- og skogbruk er fremdeles viktige næringer, men syssetningen har falt med over 30 % de siste 10 år. Industrisyssetningen har holdt seg stabil og syssetningen innen varehandel har falt med 6 %. Både omsorgssektoren og undervisningssektoren har økt med nesten 20 % over samme periode. Innbyggerne i kommunen kan i liten grad nyte godt av en større arbeidsmarkedsregion, til det er avstandene for store.

### Rike naturressurser

Hattfjelldal har nasjonalt kjente steder som Børgefjell, Røssvatnet og Vefsnassdragnet. Kommunen nyter godt av betydelige kraftinntekter som gjør det mulig å utvikle tjenester, infrastruktur og satsing på næringsutvikling. Naturens rikdommer gir grunnlag for næringsvirksomhet i jord og skogbruk. Mesteparten av arealet inngår i beitedistrikter for rein, som er ei lita men viktig næring. Innbyggere og turister har tilgang til store områder for rekreasjon og opplevelse. Folk får mer fritid, og det er et betydelig potensiale for utvikling av nye reiselivsprodukter i naturnært reiseliv.

Forutsetningen for denne utnyttelsen og naturbruken er at balansen mellom vern og utvikling ivaretas. Det er en økende miljøbevissthet i befolkningen. På den ene side fører det til at sentrale myndigheter i økende grad legger føringer for forvaltningen av naturen og lokalsamfunn opplever at råderetten over naturherligheter sentraliseres. Skogvern og konflikten mellom beitedyr i utmark og rovdyr er eksempler på dette i Hattfjelldal. På den annen side fører den økende miljøbevisstheten til at flere etterspør naturopplevelser, og da gjerne i en tilrettelagt form.

Hattfjelldal kommune vil søke om å bli nasjonalparkkommune og bruke merkevaren Norges Nasjonalparker for å løfte frem verdien av natur og kulturlandskap i kommunen.

### Menneskelige og faglige ressurser

Sponplatefabrikken Arbor er flaggskipet i det lokale næringslivet. Det er flere vellykkede trebearbeidende virksomheter og andre bedrifter som leverer produkter og tjenester på et høyt nasjonalt nivå. Kommunen har et sterkt jord- og skogbruksfaglig miljø og har fått flere dyktige entreprenører i opplevelsesnæringene

(lokalmat, besøksnæringer mv) Nærings sammensetningen er imidlertid sårbar og det er rel få arbeidsgivere i privat sektor.

Hattfjelldalingene er entusiastiske og løsningsorienterte. Folk finner sammen og hjelper hverandre. Dugnadsånd og samholdet er sterkt og dette er spesielt viktig i en liten kommune med begrenset tilgang til varer og servicetilbud. På den andre sida er Hattfjelldalingen ofte beskjeden og forsiktig. Mye av den kompetansen som finnes lokalt er ofte lite synlig og kanskje lite verdsatt. Det er behov for å bygge en sterkere kultur for nyskaping, meningsbryting og framsnakking av gode resultater til inspirasjon for andre ildsjeler, entreprenører og bedriftsledere.

## Infrastruktur og finansielle muligheter

Vekst i næringsliv og arbeidsplasser er avhengig av velfungerende infrastruktur på mange områder. Det være seg en løsningsorientert kommuneforvaltning, tilgang til næringsapparat, hensiktsmessige næringsarealer, attraktive boområder og velfungerende samferdsel. I tillegg vet vi at tilgangen til privat risikokapital er begrenset, men at kommunen rår over interessante muligheter med sine næringsfond.

På alle disse områdene har Hattfjelldal betydelige utfordringer, men også muligheter.



*Illustrasjon: Målbilde, strategier og gjennomgående grep*

### Arbeidsplassvekst i den nyskapende fjellkommunen

**Fjellfolket i Hattfjelldal skal vise at vi kan lykkes og kommunen skal bidra til at det utvikles og etableres 50 nye arbeidsplasser utenom kommunal sektor innen utgangen av 2023.**

Hattfjelldal kommune er helt avhengig av et arbeidsmarked i vekst og kommunen skal være en aktiv pådriver for denne veksten.

50 arbeidsplasser kreves for å nå kommuneplanens mål om å stabilisere befolkningen på ca. 1400 innbyggere.

- Denne veksten skal sysselsette kompetent arbeidskraft, både kvinner og menn.
- Det kommer flere nyetableringer og bedriftene i kommunen omstiller seg og vokser i takt med kravene i markedet.
- Hattfjelldal kommune er kjent for å være nyskapende og næringsvennlig med en offensiv arealpolitikk og en løsningsorientert forvaltning.
- Kommunen påvirker rammebetingelsene i nært samarbeid med allierte i næringslivet og andre relevante institusjoner
- Naturressursene brukes og forvaltes, og kravene til bærekraftig forvaltning balanseres i forhold til behovet for aktivt bruk og verdiskaping.

## Måling av resultater

Det skal utvikles måleparametre for å følge med på resultatutviklingen, og det skal lages en prognose for hvor man kan stimulere veksten i antall arbeidsplasser fordelt på bransjer og på hhv nyetableringer og vekst i eksisterende arbeids- og næringsliv.

## VEGEN MOT MÅLET

For å komme fra dagens situasjon med sine muligheter og utfordringer til det ambisiøse målet vi har beskrevet, velger vi 4 strategier og 3 gjennomgående grep som er felles for de valgte strategiene:

### STRATEGIENE:

1. *Nyetablering og entreprenørskap*
2. *Nyskapende/innovativt næringsliv*
3. *Påvirkning av rammetetingelser*
4. *Næringsvennlig kommune*

### GJENNOMGÅENDE GREP

- *Samhandling*
- *Kompetanse*
- *Smart spesialisering*

## STRATEGIER

### 1. NYETABLERING OG ENTREPRENØRSKAP

Hattfjelldal kommune trenger flere nye virksomheter og vil:

- Støtte opp om nyetableringer som kan gi lønnsom drift.
- Støtte opp personer med ideer slik at de kan teste om forretningsidéen kan bli en bedriftsetablering.
- Bidra til å utvikle nyskapingenkultur i Hattfjelldal ved å lage møteplasser for læring, deling og formidling av gode eksempler.
- Støtte opp om entreprenørskap i skolen.

### 2. NYSKAPENDE OG INNOVATIVT NÆRINGSLEV

Hattfjelldal kommune skal aktivt bidra til et robust næringslev og vil:

- Være en aktiv medspiller for bedriftsledere som driver nyskaping og utvikler virksomhetene for å stå rustet i markedet.
- Påvirke offentlige aktører for utvikling av flere nye og eksisterende statlige og fylkeskommunale virksomheter i kommunen.

### 3. PÅVIRKNING AV RAMMEBETINGELSER

Hattfjelldal kommune skal aktivt påvirke rammebetingelsene for arbeidsplassvekst og vil

- Påvirke utvikling av moderne samferdselsløsninger
- Begrense ulemper av skogvern og statlig rovdyrforvaltning.
- Legge vekt på at naturressursene settes i aktiv bruk for verdiskaping.
- Passe på at kommunen ikke får ulemper av endret beskatning av vannkraft.

### 4. NÆRINGSVENNLIG KOMMUNE

Hattfjelldal kommune skal være en nyskapende kommuneorganisasjon og vil:

- Videreutvikle en løsningsorientert forvaltning og nyskapende tjenesteproduksjon.
- Ha en arealpolitikk som støtter opp rundt målet om arbeidsplassvekst.
- Fremme arealforvaltning for økt hyttebygging og naturopplevelser.
- Utvikle en attraktiv bo-kommune
- Aktivt markedsføre kommunens muligheter i samarbeid med andre aktører.



## TRE GJENNOMGÅENDE GREP

Disse tilnærmingene skal være førende for alle tiltak som kommunen engasjerer seg i:

### Samhandling

- Hattfjelldal kommune vil bidra til utvikling av samarbeid, nettverk og klynger i og utenfor kommunen. Vi vil legge vekt på områder hvor kommunen allerede har fortrinn, spesielt innen opplevelsesnæringene og innen skog- og trebearbeiding

### Kompetanse for nyskaping og innovasjon

- Hattfjelldal skal ha et profesjonelt hjelpeapparat for eksisterende bedrifter og nyetablerere. Hjelpeapparatet skal inngå i samarbeidskonstellasjoner med andre regionale utviklingsaktører og kunnskapsmiljøer.
- Kommunen skal støtte opp om tiltak for kompetanseutvikling i bedrifter og hos nyetablerere. Kompetanse på, og stolthet av, stedlig historie og identitet er en del av dette bildet.
- Kommunen skal holde kontakt med ungdom som er under utdanning og vise fram mulighetene i Hattfjelldal

### Smart spesialisering

Smart spesialisering tar sikte på å bidra til bærekraftig økonomisk vekst, ved å oppdage og støtte spirende næringer og uutnyttede muligheter bygd på eksisterende styrker.

Muligheter til ny vekst kan oppdages av eksisterende bedrifter, forskere, planleggere, politikere, entreprenører og andre. Utfordringen for Smart Spesialisering er å finne og støtte de entreprenørielle oppdagerne.

Regjeringen oppfordrer kommuner til å ta metoden i bruk i ny veiledning for kommunalt planarbeid.

Hattfjelldal kommune ønsker, i samarbeid med Nordland fylkeskommune å utforske «Smart spesialisering» som metode i utviklingsarbeidet. Metoden bygger opp om vår strategiske innretning ved et sterkere målrettet samarbeid ut over kommunegrensene. Vi vurderer skog/trebaserte næringer og reiseliv/opplevelsesnæringer som spesielt interessante i denne sammenhengen.

Kriterier for en smart kommunal strategi:

- **Smart.** Utforskning av prioriterte vekstmuligheter. Ikke fordeling av ressurser ut over til alle.
- **Spesialisering.** Analyse av hvor man kan forvente å finne nye muligheter til vekst beslektet med eksisterende spesialisering
- **Selv-organisering.** Etablering av nettverk som kan dra lasset sammen, med en klar organisering og ledelse

## ORGANISASJON

Hattfjelldal kommune har organisert den operative delen av næringsarbeidet i et aksjeselskap Hattfjelldal Vekst as. Kommunen vil evaluere og sørge for at organiseringen av arbeidet er hensiktsmessig for å nå det ambisiøse målet.